

što je donela, Karići su proširili svoje „pogone“ sa garaže na čitavu kuću, uposlili 36 ljudi i orijentisali se na izradu deficitarne opreme za poljoprivredu i industriju. Stekli su se sredstva i izborili papiri, pa je sagrađen prostor od oko hiljadu kvadratnih metara, a broj radnika „prebačen“ preko sto. I delatnost se proširila, tako da su Karići rešili da dobiju dozvolu za delovanje u turizmu i ugostiteljstvu ne bi li izašli u susret jednom našem zemljaku, sada državljaninu SAD, i podigli mini-hotel za naše ljude u okolini Dubrovnika.

Umesto aplauza stigla je pucnjava. Kroz baštu prvih suseda nepoznati napadač, prema indicijama SUP-a najverovatnije albanske nacionalnosti, popevši se na zid koji okružuje SOOUR „Braća Karić“ u Peći, iz puške je raspalio pucnjavu po objektima i dvorištu pogona i, na sreću, nikoga nije ni okrznuo. Iz dvorišta su reagovali ljudi iz obezbeđenja otvorišći vatru na napadača. Ovaj ne-svakidašnji okršaj trajao je svega nekoliko sekundi, a napadač je uspeo da pobegne kroz okolne bašte koristeći prednost u vremenu, koje je objektivno bilo potrebno čuvarima da zaobiđu visoki zid koji opasuje fabriku. Napadaču je naruku išao i mrak i poznavanje terena u okolini pogona, koji se sastoji uglavnom od privatnih dvorišta i voćnjaka.

Rezultati oružanog napada, a to jeste prava formulacija onoga što se odigravalo 24. oktobra kod Karića, nisu se manifestovali kroz materijalnu štetu, naprotiv, reakcija je stigla od strane desetine radnika kroz njihovu odluku da se sele: „Kad na vas pucaju, šta će tek s nama biti?“

KO NAS JE I ZAŠTO PRESTIGAO?

Međutim Bogoljub Karić, naš domaćin, jedan od direktora porodične firme, bio je kategoričan govoreći u ime svoje porodice i svoje sopstveno. Karići ne samo što su rešeni da ostanu na Kosovu, već su odlučili i da će njihov odgovor na svaki napad separatista biti obezbeđivanje novih radnih mesta, gradnja novih objekata: „Srbi i Crnogorci se ne plaše nikoga, a oni koji misle suprotno, grдно se varaju. Istina je da je situacija ovde teža nego što je ikad bila, ali mi se nećemo predati. Potrebno je pre svega stvoriti ekonomske uslove za povratak ljudi, a ima ih koji hoće da se vrate. Ljudi kontaktiraju s nama, žele da rade sa nama, žele da dođu nazad na svoja ognjišta i mi ćemo učiniti sve što je u našoj moći da im to omogućimo“, kaže Bogoljub Karić. I da ne kaže, govorili bi rezultati umesto njega i njegove braće. Od garaže su stigli do jedne radne i četiri ugovorne organizacije, ostvarili su san svakog radnog čoveka da poslovnošću, disciplinom, optimalnim radnim uslovima i minimalnom administracijom (svega jedanaest ljudi u kancelarijama na 320 zaposlenih u pogonu,

prim. aut.) doguraju do četiristo kooperanata, dobrog pokrivanja domaćeg tržišta, kao i do izvoza u SSSR, Kubu, Nemačku, Austriju, Iran...

„Mi smo sa našom rascepkanošću i osam nacionalnih ekonomija doveli do toga da nas preteknu one zemlje koje su bile decenijama iza nas. Moramo pre svega ujediniti svoje ekonomske interese kao zemlja koja se izdvaja svojim statusom i specifičnošću u odnosu na čitav svet. Ne smemo se saplitati i jagmiti oko onih stvari koje, pre svega, ugrožavaju nas same i naš sopstveni napredak“, komentariše Bogoljub Karić. „Zašto je, recimo, potrebno razrešiti tolike, po nekakvim kabinetima teoretski osmišljene poreze i zašto onemogućavati naše gas-tarbijtere i ljude koji imaju početni kapital da taj kapital korisno ulože u svoju zemlju umesto što uzimamo preskupe strane kredite i stavljamo državu u poziciju dužnika. Pa svi znamo da naši ljudi na štednji u inostranstvu imaju oko dvadeset milijardi dolara, da u zemlji imaju oko četrnaest milijardi dolara, da se i u slamaricama nađe oko deset milijardi. Zašto onda ne pružiti mogućnost da fabrike koje propadaju budu prodane na javnoj licitaciji pojedincu ili grupi privatnika. Od toga može samo koristiti da bude, štete nikako, jer kome je u interesu da ima gubitake? Zahvaljujući takvim našim predrasudama i malodušnosti, umesto da daleko veći kolektivi od nas preduzimaju inicijative, preduzimamo ih mi se daleko manje finansija i mogućnosti. Ali ja sam optimista i verujem i u odre-

dene zakone tržišta i u pamet pojedince.“

U međuvremenu, između pucnjavi, kamenovanja, provokacija i poreza, Karići ne miruju. U dogovoru sa Minel-Inženjeringom gradi se nova fabrika sa sto pedeset radnih mesta, planiraju se tri ugovorne jedinice za sve one koji hoće da ostanu ili se vrate na Kosovo u mesnoj zajednici Belo Polje kod Peći, u Goraždevcu, u mesnoj zajednici Staro Gacko opštine Lipjan. A 20. januara sledeće godine Karići će proslaviti deset godina uspešnog rada i postojanja.

ČETIRI PUTA VIŠE

Bez obzira na situaciju u zemlji, poverenje u one koji su praktično pokazali da umeju da koriste svoju glavu i da će se srčano boriti za progres i bolje životne uslove glavna je okosnica odluke da se ostanu na Kosovu. Bogoljub Karić smatra da je upravo sada, u jeku najteže krize, sazeo pravi trenutak da teoretičari i praktičari sednu zajedno za sto i postave stvari na svoje mesto, jer se ekonomija ne može kroititi sa aspekta delovanja dve naoko nezavisne struje, koje se baš nigde ne dodiruju upravo zato jer se slabo poznaju i razumeju.

„Ni meni, ni jednom privatniku nije u interesu da širimmo nemoral prikrivanjem stečenih sredstava, ali pokažite mi onoga koji će 82 odsto od ukupnih prihoda izdvojiti za pokrivanje neproduktivnih delatnosti, a mi smo ovde spremni da u svojoj zemlji i za svoju zemlju uložimo u sve ono što će joj done-

ti progres i poboljšati njen položaj“, kaže Bogoljub.

Iako su do sada bili prinuđeni da nekoliko puta menjaju privatni broj telefona, iako im je početkom istog ovog oktobra kamenovana kuća u deset sati uveče u centru Peći (ni tu počinioci nisu uhvaćeni), Karići se ne predaju. Preko trista njihovih sugrađana došlo je kod njih da im izrazi podršku nakon kamenovanja kuće, javljali su se ljudi iz cele zemlje, većina onih koji su ih posetili su albanske nacionalnosti, što nije čudno kada se zna da većina radnika koje upošljava SOOUR „Braća Karić“ jesu Albanci. Svake godine sindikat radnicima obezbedi znatne količine prehrambenih artikala uglavnom u brašnu, ulju i šećeru, na kraju godine najbolji radnik dobija kolor televizor, a posebna nagrada za one izuzetne je plaćeno letovanje na moru sa celokupnom porodicom. Snose i one tužne troškove za sahrane u užoj porodici, a po pravilu kod njih se zarađuje dohodak 4 puta veći nego u opštini Peć. Kancelarija Karića može da obmane zlonamernika, ali je upravo onakva kakva pristaje dobrom privredivaču sa puno domaćih i inostranih poslovnih partnera. Zašto bismo se većito krili iza paravana lažne skromnosti i socijalističkog kvazi-siromaštva. Ono što ne obmanjuje su ruke Bogoljuba Karića, a to su ruke čoveka koji zna šta je rad. Ne obmanjuje i neposrednost i način razmišljanja, jednostavan i konstruktivan, jer tako govore ljudi koji su više nego dobro naučili lekciju o tome kako i zašto se treba boriti.

▲ TAMARA OGNJEVIĆ

KARAMAZOVI IZ PEĆI

„MLADOST“

21-11-1988

NEŠTO VIŠE OD POSLASTICARNICA...

Okto-bar mesec, vreme kada lagano zamire miholjsko leto, ponešto produženo toplim strujama Sredozemlja što se pro-

bijaju kroz vrata Rugovske klisure, na žalost je onaj period koji će porodica Karić upamtiti kao doba kulminacije albanskog separatizma u sopstvenom dvorištu. Povod da se rekapitulira desetogodišnja istorija uspešnog rada u maloj privredi pionira ove u našim uslovima nezahvalne delatnosti samo je delimično vezan za profesionalizam i pregalaštvo Olivera, Dragomira, Zorana, Sretena i Bogoljuba Karića. Činjenica da su omogućili zapošljavanje preko dve hiljade ljudi i da nameravaju da uposle još više, uz prosečne lične dohotke od osamdeset sedam starih miliona, da su u nezahvalno vreme, u skoro nemogućim uslovima,

Bogoljub Karić ostaće na Kosovu. Njegovi radnici primaju platu četiri puta veću nego u Peći. Svojim radnicima obezbeđuje brašno, ulje, šećer, a najboljima kolor-televizor i odlazak na more. Kod Karića rade uglavnom Albanci. Albanci mu krpe i svaki razbijeni prozor.

pokrenuli inicijativu za izradu poljoprivredne i industrijske opreme i mašina, koje smo basnoslovno plaćali pozajmljenim devizama, dovoljan su povod za pisanje izgleda samo ugledne strane štampe. Karići postaju interesantni nama na ovom meridijanu tek onog trenutka kada se u dvorištu njihovog SOOUR-a u Peći u pola devet uveče 24. oktobra počinje da odigrava jedinstvena drama, toliko atipična za civilizaciju za kojom kaskamo i više nego tipična, za nas kao pravi argument za sve one koji su skeptični prema pravom stanju stvari na Kosovu.

KO JE PUCAO NA KARINGTONE?

Kad su 1978. godine četiri brata i jedna sestra u sopstvenoj kući u skučenom prostoru garaže, viso-

kom svega 180 santimetara i širokom trideset i dva kvadratna metra počeli da izrađuju značke i priveske u propagandne svrhe, imali su mogućnosti da uposle svega dva radnika. Borba sa opštinarima, konfuznom administracijom i nagomilanim predrasudama nije ih obeshabrilila, jer su izabrali da radom zarađuju sredstva za život ne dopuštajući da ih zahvati talas pečke „sive ekonomije“, šverca tekstila, aparata za domaćinstvo i sličnih stvari kojima se bavi grostanovništva u gradu pod Prokletijama. Kako saznajemo iz zvaničnih izvora, nekima je šverc i osnovna životna delatnost kojom prehranjuju porodice. U Peći se predstavnici zakona teše činjenicom da ljudi ipak ne švercuju drogu ili oružje, tako da se ovaj oblik „poslovanja“ smatra lakšim vidom povrede zakona.

Kako je 1981. donela sve ono